

Kázání na Lk 22,31-34

ETF UK 12.3.2014, 2. středa v postě, *Tabita Landová*

1. čtení: Žd 4,14-16

Ježíš svými slovy Petra moc nepotěšil. Předpověděl mu, že ho čeká tříbení satanem. A když se Petr začal kasat svým odhodláním sdílet Ježíšův úděl, usadil jej předpovědí blízkého zapření. Lze z tohoto textu vůbec vytěžit něco potěšitelného? Anebo se tu dnes budeme jen trápit přemýšlením o problému naší lidské slabosti, zbabělosti a o neochotě si ji přiznat?

Naštěstí tu jedna taková potěšitelná věta je a tou začneme: „*Já jsem však za tebe prosil, aby tvá víra neselhala.*“ Petra a další učedníky sice čekají zkoušky víry, ale nebudou v nich odkázáni pouze na vlastní síly. Mají na své straně mocného přimluvce. „*Na sobě zakusil všechna pokušení jako my, ale nedopustil se hříchu.*“ Ten, který dobře zná lidskou slabost, vzal na sebe důsledky Petrova zapření a prosí za jeho víru. Stejně tak vzal na sebe důsledky naší nevěrnosti a přimlouvá se za nás u svého nebeského Otce. Proto kdykoli se naše víra začne sypat, kdykoli se Bohu začneme vzdalovat ve svých myšlenkách a činech, kdykoli pocítujeme rozpaky přihlásit se ke Kristovu jménu, vzpomeňme si na to, že on za nás prosí. Přimlouvá se za to, aby naše víra neselhala, aby vytrvala, aby se osvědčila jako pevné pouto s Bohem v životě i v umírání. V síle Kristovy modlitby můžeme účinně zápasit se svými pochybnostmi, nedůvěrou a strachem. A nejen s nimi.

Ježíš připravuje své učedníky na zápas se samotným satanem: „*Šimone, Šimone, satan si vyžádal, aby vás směl tříbit jako pšenici.*“ O satanovi přitom mluví s naprostou samozřejmostí jako o někom, kdo existuje,

působí, a to velice aktivně a iniciativně. Ostatně není to poprvé, co o něm v bibli slyšíme. Dábel se s vervou pouští do díla již na samotném jejím začátku – v záhadné postavě hada, našeptávače. Jindy se nenápadně vmísí mezi Boží syny a na Hospodinu si vymůže svolení prozkoušet věrného a zbožného Jóba. V evangeliích se satan stává Ježíšovým protihráčem ještě před jeho veřejným vystoupením a 40 dní jej pokouší na poušti. Také apoštolé píší o satanovi jako o síle, která ohrožuje jejich misii a klade jim do cesty překážky. Bible tedy s existencí a působením satana počítá. Ale co my, křesťané v 21. století?

Vědecké poznání nám postavu satana dost zproblematizovalo. Slovy Rudolfa Bultmanna: nemůžeme „používat elektrické světlo a rádio [...] – a současně s tím věřit na svět duchů a zázraků Nového zákona.“ Ačkoli vůči Bultmannovu demytologizačnímu programu bychom mohli vznést i kritické námítky, jistě se s ním shodneme v tom, že náš pohled na svět se od toho starověkého značně liší. Nevěříme na strašidla, víly, ani peklo s čerty. Tak jak bychom dnes mohli uznávat existenci satana, který patří mezi stejné mytologické představy? Nadto se v dějinách křesťanské církve ve jménu boje proti ďáblu napáchalo mnoho škod a nespravedlivého utrpení. Kolik hranic vzplálo, aby se církev očistila od osob spolčených s ďáblem? Nebylo by proto lepší o satanovi vůbec nemluvit?

Možná nemusíme užívat zrovna výrazy „satan“ nebo „ďábel“, které vzbuzují představu nějaké nadpřirozené bytosti. Ovšem skutečnost, která se těmito slovy označuje, bychom přehlížet neměli. Mnoho zlého sice pochází z lidského srdce, totiž z toho, že se ve své svobodě rozhodujeme pro zlé. Avšak bible nepřičítá

veškeré zlo na vrub člověku. Od samého počátku je v ní řeč také o moci zla, které přichází k člověku zvnějšku. Je to moc nadosobní, destruktivní, která se nás pokouší ovládnout, vzdálit nás našemu životnímu určení, zbavit schopnosti důvěřovat, milovat a cítit sounáležitost s druhými. Je to moc, která se člověka zmocňuje, i když se jí brání, moc, kterou nemůže zvládnout jen pouhou dobrou vůlí. Svou zkušenost s ní učinil apoštol Pavel, když píše: „*Vždyť nečiním dobro, které chci, nýbrž zlo, které nechci. Jestliže však činím to, co nechci, nedělám to já, ale hřích, který ve mně přebývá.*“ (Ř 7,19 n) Palčivou otázkou, odkud tento nepřítel přichází, nechává bible otevřenou. V příběhu o Jóbovi je otázka po původu zla dokonce vložena do úst samotnému Hospodinu. „*Odkud přicházíš?*“ Satanova odpověď je však sama o sobě hádankou. „*Procházel jsem zemi křížem krážem.*“ Neříká více, než že ve světě působí.

Právě před touto mocí zla Ježíš varuje. „*Šimone, Šimone, hle, satan si vyžádal, aby vás směl tříbit jako pšenici.*“ Ať máme o satanovi jakékoli představy, máme počítat s jeho působením, s jeho lstivostí. Taková je skutečnost našeho dosud nevykoupeného světa. I když jsme uvěřili v Kristovo vítězství nad mocí hříchu, smrti a zla, nejsme vůči této moci imunní. Máme daleko k neohroženým svědkům víry. Z hlediska věčnosti je sice již dobojováno, ale z hlediska naší konečnosti a našeho pobytu v tomto světě jsme stále uprostřed zápasu. „*Šimone, Šimone.*“ Ježíšovo naléhavé oslovení Petra jeho starým jménem připomíná, že také on, skála, se kdykoli může rozsypat jako písek a místo nového člověka, jímž se stal s Ježíšem, je tu zase ten starý Šimon.

Podle Ježíše si satan doslova „vyprosil“ – podobně jako si to vyprosil u Jóba - aby směl učedníky „*tříbit jako pšenici*“. Chce jimi třást a smýkat, tak jako se

na sítu protřásá zrna a odděluje od plev. Jeho vlastní záměry však nejsou čisté. Chce, aby se i to dobré zrna pokazilo a spadlo mezi plevy. Stačí mu k tomu přitom docela málo: stačí jen malinko nabourat naši důvěru v dobrotu Stvořitele. Třeba když si dáme namluvit, že jsme o něco ochuzeni, že nám Bůh nedopřává všechno, co bychom mohli mít, že kvůli následování Krista o něco v životě přicházíme. A to je počátek toho, abychom se začali spoléhat jen sami na sebe, s vyhlídkou, že takto dojdeme pravého štěstí a naplnění života. Jindy satanské pokoušení svádí k falešné představě, že s Bohem jsme vždycky v bezpečí a že se nám nic nestane. Když pak najednou přijdou starosti, neštěstí a trápení, v tu chvíli se začne kymáčet i naše víra. Objeví se pochybnosti o Boží dobrotě, o Boží všemohoucnosti či dokonce o Boží existenci. Nechápeme, že Bůh ve své svrchovanosti a svobodě zachraňuje a pomáhá jinak, než si my představujeme.

Petr si na cestě do getsemanské zahrady ani v nejmenším nepřipustí, že by zrovna on mohl ve své víře zaváhat. Sebejistě vyznává svou oddanost: „*S tebou jsem hotov jít i do vězení a na smrt.*“ Zní to tak, jako by on sám Kristovu přímělu ani nepotřeboval, jako by pro něj osobně byla Kristova smrt na kříži něčím, co může napodobit. O to trpčí je jeho vystřízlivění z falešné sebejistoty, když nad ránem zaslechne kohoutí kokrhání. Právě tato chvíle odhalí Petrovi jeho naprostou odkázanost na Ježíšovu přímělu.

Přestože se Petr svým zapřením dostane až na samou hranici ztráty víry, Ježíš mu dává důležitý úkol: „*a ty, až se obrátíš, buď posilou svým bratřím.*“ Ta scéna připomíná situaci krále Davida, který se v pokání nad svým proviněním kvůli Batšebě zavazuje: „*Budu učit*

nevěrné tvým cestám a hříšníci navrátí se k tobě.“ (Ž 51,15)
My, dnešní faráři, učitelé a studenti teologie, na tom nejsme jinak. I my patříme mezi ty, kteří se ke Kristu někdy nechtěli znát, kteří ublížili svým blízkým, a přesto nás Bůh u sebe vítá s otevřenou náručí a dává nám, omilostněným hříšníkům, podobný úkol jako Petrovi: posilovat své bratry a sestry v odporu proti silám, které se je snaží vytrhnout z Boží náruče.

Skeptik by nám tu nejspíše položil otázku, zda to není nevyrovnaný a předem ztracený boj: člověk proti nadosobním mocnostem a silám zla? Byl by to zcela nerovný boj, pokud bychom na něj byli sami. Avšak máme na své straně mocného přímluvce, který se svým dílem staví satanovi na odpor. Prosívání pšenice je satanovi sice dovoleno, avšak Bůh se stará o to, aby se ani jedno zrnko neztratilo. Moc zla námi může všelijak lomcovat, otřásat, pokoušet se nás setřást mezi plevy, ale *„lopata je v Ježíšově ruce, aby pročistil svůj mlat a pšenici shromáždil do sýpky.“* (Lk 3,17). Rozhodující slovo nad člověkem nemá moc protibožská, ale Boží Syn. Ten, který pracuje na tom, aby satan při prosévání a tříbení sklídl jenom to, co mu náleží, totiž ty plevy. Proto se za nás Ježíš přimlouvá, abychom se udrželi v životní souvislosti s Bohem. V silovém poli jeho přímluvy za nás máme naději na vítězství. Každé společné stolování s Kristem nás o tom opakovaně ujišťuje. Amen.

Modlitba: Pane Bože, tvůj Syn na kříži vítězně vybojoval zápas s mocí hříchu, zla a smrti a dává nám na něm podíl skrze víru. Prosíme tě, dej ať v síle jeho vítězství zápasíme se silami zla v tomto světě, s nimiž se střetáváme v sobě i kolem sebe. K tomu nás posiluj svým Duchem, dokud nedojdeme konečného vítězství ve tvém království. Amen.